

Nr 251.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statliga åtgärder för tryggande av vedförsörjningen m. m.: given Stockholms slott den 25 april 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 april 1947.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför föredraganden, statsrådet Ericsson:

I årets statsverksproposition (elfte huvudtiteln, punkten 25) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor. Jag torde nu

Bihang till riksdagens protokoll 1947. 1 saml. Nr 251.

få på nytt anmäla denna fråga och i samband därmed en del andra frågor rörande bränsleförsörjningen.

Till bestridande av kostnader för tryggande av vedförsörjningen har riksdagen för budgetåren 1939/40—1942/43 å kapitalbudgeten beviljat särskilda anslag å tillhoppa 145 000 000 kronor, vilka sammanförts till ett investeringsanslag under fonden för förslag till statsverket med titeln Reglering av vedproduktionen (närmare redogörelse finnes intagen i propositionen nr 192 till 1943 års riksdag s. 13). Under samma anslagstitel anvisade 1945 års riksdag ett investeringsanslag å 70 000 000 kronor. Totalt har sålunda 215 000 000 kronor ställts till Kungl. Maj:ts förfogande för reglering av vedproduktionen. Anslagsmedlen äro avsedda att användas för att bestrida kostnaderna för bränslekommissionens vedinköp, för inlösen av tvångsavverkad ved samt för utlämnande av förlagskapital till auktoriserade veduppköpare.

För budgetåret 1946/47 har till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. anvisats ett förslagsanslag å 4 000 000 kronor, varav 1 250 000 kronor beräknats för bränslekommissionens direkta omkostnader i samband med vedinköp m. m., huvudsakligen kostnader för auktoriserad mätning av ved, 250 000 kronor för kommissionens kostnader för utkörning av ved från av kristidsnämnd upplagt centrallager i tätorter i zon 3, 2 000 000 kronor för täckande av prisförluster i de fall, då massaved tages i anspråk för bränsleändamål och då långved tillhandahålles hushållsbrukare till priser, som icke täcka kommissionens självkostnader, ävensom 500 000 kronor för bidrag till skogsodling efter kalavverkning i skogsbestånd av otillfredsställande typ inom de 17 södra länen och Gästrikland.

De åtgärder som vidtagits för att tillgodose vedbehovet under bränsleåret 1947/48 äro i huvudsak följande.

Genom beslut den 14 juni 1946 bemyndigade Kungl. Maj:t bränslekommissionen att, i syfte att stimulera intresset för ökade vedavverkningar och för att påskynda framkörningen av veden, till vissa skogsägare och innehavare av avverkningsrätter utbetala s. k. framkörningspremier för kastved och långved — med undantag av långved avsedd för framställning av träkol för industriens behov — som avverkats för avsalu och som efter den 30 april 1946 men senast den 31 mars 1947 antingen levererats till förbrukare eller ock framkörts till normal leveransplats och inmätts eller anmätts för inmätning. Premien utgick med en krona för kubikmeter¹ kastved och 75 öre för kubikmeter långved.

Sedan bränslekommissionen förelagt Kungl. Maj:t ett förslag till avverkningsprogram för innevarande avverkningsår, avseende tillhoppa 15 miljoner kubikmeter ved för bränsleändamål och kolning, godkände Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juni 1946 av kommissionen angivna närmare riktlinjer

¹ Med kubikmeter avses här och i det följande kubikmeter travat mått (m³ t.).

för vedanskaffningen under en första etapp av avverkningsåret, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigade kommissionen att föranstalta om utfärdande av avverkningsålägganden inom de 18 södra länen. I enlighet härmed ålades skogsägarna inom nämnda län att under tiden 1 juli—31 december 1946 avverka i genomsnitt omkring 60 % av den kastved som beräknats möjlig att avverka under avverkningsåret. För skogsägare med en beräknad möjlig avverkning av kastved under hela avverkningsåret understigande 100 kubikmeter skulle hela den för avverkningsåret beräknade kvantiteten avverkas under tiden 1 juli 1946—28 februari 1947. Inom övriga delar av landet utfärdades inga avverkningsålägganden, utan vedanskaffningen skulle där främjas genom att de auktoriserade brännvedsuppköparna skulle köpa vissa kvantiteter kastved. Genom dessa åtgärder och genom den avverkning som i övrigt kunde väntas komma att ske beräknades att en sammanlagd avverkning under tiden 1 juli—31 december 1946, respektive 28 februari 1947 av i runt tal 10 miljoner kubikmeter brännved skulle kunna ernås.

I november 1946 inkom bränslekommissionen med förslag till ytterligare åtgärder för främjande av vedavverkningen under innevarande avverkningsår. I sin skrivelse anförde kommissionen bland annat, att den uppskattade behovet av kastved och långved för bränsleändamål under bränsteåret 1947/48 till omkring 13 miljoner kubikmeter. Det oaktat ansåge emellertid kommissionen, med hänsyn till ovissheten rörande den kommande utvecklingen i fråga om importen av framför allt koks, att det förut anmälda avverkningsprogrammet på 15 miljoner kubikmeter borde fullföljas. I sådant syfte föreslog kommissionen, att de skogsägare inom de 18 södra länen, som tidigare erhållit avverkningsåläggande allenast beträffande viss del av den kvantitet kastved som i upprättade avverkningslängder beräknats möjlig att avverka under avverkningsåret, skulle erhålla åläggande att under tiden 1 januari—30 april 1947 avverka återstoden av sagda kvantitet. De totala avverkningsåläggandena inom de 18 södra länen beräknades härigenom komma att omfatta i det närmaste 10 miljoner kubikmeter. Inom övriga delar av landet skulle den önskvärda vedanskaffningen, omkring 5 miljoner kubikmeter, även i fortsättningen främjas genom uppköp av kastved. Genom beslut den 13 december 1946 medgav Kungl. Maj:t, att avverkningsålägganden finge meddelas i huvudsaklig överensstämmelse med bränslekommissionens förslag. I anslutning härtill medgav Kungl. Maj:t tillika, att den tid, inom vilken ved för att berättiga till erhållande av s. k. framkörningspremie skulle vara levererad eller framkörd, finge utsträckas till och med den 30 april 1947.

På grund av de alljämt ovissa utsikterna i fråga om importen av fossila bränslen förklarade Kungl. Maj:t den 21 februari 1947, efter förslag av bränslekommissionen, att vedavverkningarna under innevarande bränsteår skulle avse en till 16 miljoner kubikmeter förhöjd kvantitet, varav 6 miljoner kubikmeter skulle uttagas på frivillighetens väg i de sex norra länen.

I syfte att stimulera avverkningarna beslöt Kungl. Maj:t samtidigt, att till vedproducenterna skulle utbetalas särskilda produktionspremier, vilka skulle ersätta de dittills utgående framkörningspremierna. Produktionspremie skall enligt beslutet utgå för ved, som avverkats för avsalu från och med den 1 juli 1946 till och med den 30 september 1947 samt antingen levererats till förbrukare eller framkörts till normal leveransplats och inmäts eller anmäls till inmätning före den 1 mars 1948. Premiens storlek är för kastved två kronor 50 öre för kubikmeter och för långved, avsedd för bränsleändamål, en krona 75 öre för kubikmeter. I fråga om ved avverkad före den 1 juli 1946 äger bestämmelserna om framkörningspremier dock alltså tillämpning. Produktionspremierna skola liksom framkörningspremierna utgå från bränslekommissionens vedclearingkassa men avses att täckas från kolclearingkassan.

För att underlätta erhållandet av arbetskraft till brännvedsavverkningarna infördes vidare genom beslut av Kungl. Maj:t den 21 februari 1947 ånyo systemet med arbetspremier m. m. till i vedavverkning sysselsatt arbetskraft. Arbetspremie utgår endast för huggningsarbete och beräknas i förhållande till den arbetsinkomst som uppnåtts vid huggning av kastved och långved, avsedd för bränsleändamål eller kolning, dock icke husbehovsved. Premien, som utgår under förutsättning att vederbörande under premieringsperioden uppnått en sammanlagd inkomst om 100 kronor av premieberättigat arbete, utgår med 35 procent å hela arbetsinkomsten. Premieringsperioden började den 1 mars i södra och den 1 april i norra Sverige och varar till och med den 30 juni 1947. Arbetstagare från annat yrkesområde än skogs- och jordbruket, vilka ha viss försörjningsplikt, erhålla därjämte för premieberättigat arbete som utförts på annan ort än bostadsorten ett ortstillägg med 3 kronor för arbetsdag, dock högst 75 kronor för månad. Kostnaderna för arbetspremier och ortstillägg skola bestridas från det under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till Kostnader för överflyttning av arbetskraft.

Den stränga kylan i februari och mars 1947 medförde en väsentligt ökad bränsleförbrukning samtidigt som isspärren vållade betydande avbräck i vår import av fossila bränslen. Till följd härav befanns det ofrånkomligt att söka ytterligare öka vedavverkningarna. Efter förslag av bränslekommissionen fastställde Kungl. Maj:t därför den 21 mars 1947 ett avverkningsprogram på omkring 20 miljoner kubikmeter, varjämte produktionsplikten utsträcktes att avse hela landet. Avverkningen skulle fördelas med 12 miljoner kubikmeter på de 18 södra länen enligt nya avverkningsålägganden, avseende tiden fram till den 30 september 1947, samt 8 miljoner kubikmeter på de 6 norra länen, avseende avverkning av ved under tiden 1 juli 1946—30 september 1947. Samtidigt härmed bemyndigade Kungl. Maj:t bränslekommissionen att till skogsägare inom de 17 södra länen utbetala bidrag till skogsodling efter kalavverkning i virkesrika bestånd av otillfredsstäl-

lande typ. För ändamålet ställdes ett belopp av högst 400 000 kronor till kommissionens förfogande.

Kungl. Maj:t har i samband med de i det föregående nämnda besluten om åläggande av avverkningsskyldighet meddelat bestämmelser om i vilken utsträckning sålunda avverkad ved skall omfattas av statsgaranti på sätt i kungörelsen den 30 juni 1943 (nr 502) med vissa bestämmelser till främjande av vedproduktionen omförmäles. Rörande innebörden av sådan statsgaranti torde få hänvisas till en redogörelse i propositionen nr 256 till 1946 års riksdag (sid. 3). Beträffande de genom Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut meddelade närmare föreskrifterna må vidare hänvisas till Kungl. Maj:ts brev till bränslekommissionen den 28 juni och den 13 december 1946 samt den 21 mars 1947, vilka brev i transumerade delar intagits i svensk författningssamling, nr 434/1946, 754/1946 och 118/1947.

Vad bränntorven beträffar räknar man med att under den kommande sommaren framvinna omkring 50 000 ton på de statliga mossarna. I syfte att stimulera torvtillverkningen på enskilda mossar har Kungl. Maj:t den 13 december 1946 beslutat, att statsgaranti för bränntorv må meddelas även för tillverkningssåsongen 1947. Garanti må meddelas å en sammanlagd myckenhet om 350 000 ton maskintorv. För innebörden av statsgarantin har en redogörelse lämnats i den förut nämnda propositionen nr 256 till 1946 års riksdag (sid. 4 och 5). Beträffande de närmare bestämmelser som av Kungl. Maj:t meddelats för tillverkningssåsongen 1947 må hänvisas till Kungl. Maj:ts brev till bränslekommissionen den 13 december 1946, vilket brev i transumerade delar intagits i svensk författningssamling nr 753/1946.

I fråga om regleringen av vedförbrukningen tillämpas i huvudsak samma regleringssystem som tidigare. Beträffande innebörden av detta torde få hänvisas till de redogörelser härför som finnas intagna i propositionerna nr 192 till 1943 års riksdag (sid. 8 ff.) och 294 till 1945 års riksdag (sid. 7). Jämväl i fråga om de clearingförfaranden som tillämpas för ved och torv samt kol och koks torde få hänvisas till sistnämnda proposition nr 294 (sid. 8 ff.).

Beträffande behovet av ved för bränsleåret 1948/49 har *bränslekommissionen* i en den 17 april 1947 dagtecknad promemoria till en början påpekat, att de senast meddelade avverkningsåläggandena avse tiden fram till den 30 september, varför nästa avverkningsåsong får beräknas börja först den 1 oktober 1947. I fråga om vedavverkningarna efter denna dag, erforderliga för tryggnad av bränslebehovet under bränsleåret 1948/49, har kommissionen anfört:

Då kommissionen i juni 1946 hade anledning att taga ställning till nu löpande vedavverkningsprogram, avvaktade kommissionen resultatet av vedinventeringen den 1 maj 1946, som ansågs giva viss ledning för bedömning

av utvecklingen. I år är vedinventeringen avsedd att inläggas den 1 juli. Dess resultat och tendensen i vedavverkningarna, sedan de nu beslutade stödåtgärderna hunnit göra verkan, bör även denna gång tjäna till viss ledning. Väsentligen är emellertid vedbehovet och därmed avverkningarnas omfattning beroende på utvecklingen av importen av fossila bränslen. Kommissionen har fortlöpande måst uppställa prognoser om denna import. Med den osäkerhet, som av kända skäl måste vidlåda sådana prognoser, då de skola avse förhållanden så långt fram i tiden som under bränsleåret 1948/49, anser kommissionen den nu möjliga bedömningen av vedbehovet för sagda bränsleår böra göras relativt schematisk med utgående från den påräknade importen under bränsleåret 1947/48 och de tendenser i importens utveckling i stort, som nu anses sannolika.

Vad importen av stenkol och olja beträffar, anser sig kommissionen tills vidare böra förutsätta, att denna import under bränsleåret 1948/49 skall bli av sådan omfattning och sammansättning, att industriernas och övriga större förbrukares behov av dessa bränslen skall kunna i allt väsentligt tillgodoses utan att kastved eller långved såsom ersättningsbränsle för sådana förbrukare skall behöva komma i fråga. Beträffande koksimporten anser kommissionen sig icke kunna räkna med en lika gynnsam utveckling. Särskilt för bostadsuppvärmningen anser kommissionen, att stora svårigheter komma att uppstå, då det gäller koksen. Även om man räknar med dels en viss ökad övergång till oljeeldning, vilken omställning dock torde begränsas av den knappa tillgången på aggregat och distributionstekniska svårigheter, dels möjligheterna att för kokseldade pannor använda även antracit m. m., torde en icke oväsentlig brist på koks för bostadsuppvärmning böra förutses även under bränsleåret 1948/49. Denna brist anses nu böra uppskattas till ca 1 milj. ton.

Med dessa allmänna utgångspunkter synes vedbehovet (utom för husbehov) för nämnda bränsleår kunna summariskt angivas sålunda:

Normalved för hushåll, statens och landstingens inrättningar samt industrier	8,0 milj. m ³ t.
Ersättningsved, motsvarande en brist i koksimporten på ca 1 milj. ton, utföres med	6,0 » »
Summa	14,0 milj. m ³ t.
Härav kan täckas med ribbved och bakar	1,5 » »
Behov av kastved och långved exkl. ved för kolningsändamål	12,5 milj. m ³ t.

Den sålunda gjorda bedömningen av vedavverkningarnas omfattning får anses preliminär. Under nu föreliggande förhållanden och med den nu löpande produktionsperioden fram till den 1 oktober 1947 torde det, enligt kommissionens förmenande, få anses lämpligt, att vedavverkningsprogrammet för tiden därefter närmare utformas under sensommaren, så att förslag i ämnet kan framläggas av kommissionen före den 1 september 1947. Om de nu beslutade stödåtgärderna skola giva sådan effekt, att vedproduktionen kan återupptagas i nöjaktig omfattning, vilket kommissionen vill hoppas, bör man inrikta sig på sådana åtgärder i fortsättningen, som möjliggöra största möjliga kontinuitet i vedproduktionen. Då den nya produktionsperioden börjar den 1 oktober 1947, är det nämligen naturligt, att vedavverkningarna då fortsätta och icke hämmas. Erforderliga åtgärder i sådant syfte — om vilkas art och omfattning kommissionen f. n. icke anser sig böra göra

närmare uttalanden — böra således, enligt kommissionens förmenande, sättas in redan vid början av den nya här aktuella vedproduktionen.

En fortsatt vedproduktion efter den 1 oktober 1947 i direkt anslutning till den nu pågående torde böra baseras, liksom nu, på ålägganden enligt lagen om skyldighet att avverka ved till avsalu. Huruvida sådana ålägganden böra meddelas i etapper eller för hela den nya avverkningsperioden, som synes böra fastställas till 1 oktober 1947—30 juni 1948, anser kommissionen böra avgöras först sedan avverkningsprogrammet omprövats före den 1 september 1947.

Kommissionen avser att under sommaren vidtaga vissa förberedande åtgärder för nya avverkningsålägganden, varvid kristidsstyrelserna och skogsvårdsstyrelserna på nytt komma att undersöka, vilka förutsättningar för vedavverkningar efter den 1 oktober 1947, som föreligga med hänsyn till den starkt minskade tillgången på vedskog, särskilt inom de mellersta och södra delarna av landet.

Anslagsbehovet för budgetåret 1947/48 till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. har, såsom inledningsvis påpekats, i årets statsverksproposition beräknats till 2 000 000 kronor. Därav ha 1 250 000 kronor avsetts för bränslekommissionens direkta omkostnader för vedinköp, 250 000 kronor för utkörning av ved från centrallager i tätorter i zon 3 och 500 000 kronor för pridförluster på massaved och långved. För bidrag till skogsodling efter kalavverkning ha särskilda medel icke ansetts erforderliga för nästa budgetår.

I skrivelse den 2 april 1947 har bränslekommissionen anfört, att på grund av de ovissa importmöjligheterna i fråga om olika slag av bränslen vedbehovet för bränslåret 1947/48 numera måste antagas bliva större än vad man förut räknat med. Avverkningsprogrammet hade därför utvidgats, vilket i sin tur medfört att de tidigare gjorda beräkningarna i fråga om medelsbehovet måst i vissa avseenden omarbetas. Härom har kommissionen anfört:

Någon ändring i de uppskattade kostnaderna för mätning, 1 250 000 kronor, och utkörning av ved från centrallager, 250 000 kronor, anses ej erforderlig. Däremot måste av nyss anförda skäl beräkningarna ändras i fråga om uppkommande pridförluster för massaved och långved. Det belopp å 500 000 kronor, som beräknats för detta ändamål under budgetåret 1947/48, avsåg förluster på grund av dispositioner, som vidtagits så sent under innevarande budgetår, att desamma beräknats bliva slutligen reglerade först under nästa budgetår. De svårigheter, som föreligga att genomföra det utökade vedavverkningsprogrammet, komma emellertid sannolikt att medföra att under nästa budgetår även massaved tages i anspråk såsom bränsle, varjämte långved torde komma att ingå i hushållens bränsleförsörjning i relativt stor omfattning. Under sådana förhållanden torde pridförluster på massaved och långved icke kunna undvikas under nästa budgetår. För massaveden torde förlusterna komma att hålla sig omkring 1 miljon kronor, medan för långveden förlusterna torde kunna beräknas till 2 miljoner kronor. Sammanlagt uppgår pridförlusterna enligt denna beräkning till 3 miljoner kronor.

För att stimulera till ökade vedavverkningar har genom brev den 21 mars 1947 bland annat medgivits, att kommissionen såsom bidrag till skogs-

odling vid kalavverkning av årets anslag finge använda 400 000 kronor utöver de genom brev den 18 oktober 1946 anvisade 100 000 kronor för skogsodlingsbidrag, som beviljats under avverkningsåret 1945/46. Då avverkningstiden nu utsträckt till den 30 september 1947, kommer avverkningen av sådana bestånd att kunna fortgå över budgetårsskiftet, varför under nästa budgetår medel för sådana bidrag böra finnas tillgängliga. Dessutom torde man numera ha anledning räkna med, att kalavverkningar komma att bedrivas även under budgetåret 1947/48. De bidrag till skogsodling, som sålunda torde komma att utbetalas under nästa budgetår, beräknas uppgå till 500 000 kronor.

Anslaget till omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. bör sålunda enligt kommissionens beräkningar upptagas till $1\,250\,000 + 250\,000 + 3\,000\,000 + 500\,000 = 5\,000\,000$ kronor.

Föredraganden.

Importen av fossila bränslen har hittills under innevarande bränsleår varit icke obetydligt mindre än man vid årets början ansåg sig kunna räkna med. Bland anledningarna härtill må nämnas gruvarbetare- och sjöfolksstrejker i Förenta staterna, en stuveriarbetarestrejk i Belgien samt svårigheter med landtransporterna i Polen. En bidragande orsak har givetvis också varit den stränga vintern, som under lång tid förhindrade all sjöfart i Östersjön. Den sålunda uppkomna eftersläpningen i importen tillika med den på grund av kölden stegrade bränsleförbrukningen har lett till, att man med all sannolikhet nödgas börja nästa bränsleår med mycket små lager av stenkol och koks.

Hur importen kommer att gestalta sig i fortsättningen är svårt att med någon större säkerhet bedöma. Beträffande importen från Polen, som för närvarande är landets största kolleverantör, har dock viss klarhet nåtts genom det nyligen ingångna handelsavtalet. Enligt detta skall det svenska folkhushållet under ett år, räknat från den 1 april 1947, erhålla 2,75 miljoner ton stenkol och 0,25 miljoner ton koks. Vad det övriga Europa beträffar synes man kunna räkna med import i mindre omfattning från Holland och Belgien samt från Ruhr. För kolimporten är vårt land i övrigt hänvisat till Förenta staterna, varifrån såvitt nu kan bedömas en import av mellan 1,8 och 2,4 miljoner ton per år torde kunna påräknas. Importen från Ruhr och Förenta staterna är dock beroende av den tilldelning, som Sverige kan erhålla genom den europeiska kolorganisationen i London. Man torde emellertid kunna hysa berättigade förhoppningar om att importen under nästkommande bränsleår skall uppnå en totalkvantitet av omkring 5,5 miljoner ton.

Enligt beräkningar av bränslekommissionen skulle bränslebehovet under nästa bränsleår, utöver vad som tillgodoses med husbehovsved och avfallsbränslen, komma att uppgå till omkring 11,5 miljoner ton, räknat i stenkol. Om importen av eldningsolja kan fortgå utan störningar och nå ungefär samma omfattning som under 1946, torde man kunna räkna med att er-

sätta omkring 2 miljoner ton kol med sådan olja. Tillhopa skulle sålunda omkring 7,5 miljoner stenkolston komma att täckas genom import av kol och olja, varefter skulle återstå i runt tal 4 miljoner ton att tillgodose med inhemska bränslen. Antager man att produktionen av svenska kol och koks samt torv tillsammans kan komma att motsvara 0,8 miljoner stenkolston, blir den del som måste ersättas med ved omkring 3,2 miljoner ton, motsvarande i runt tal 20 miljoner kubikmeter ved.

Avverkningsprogrammet för innevarande avverkningsår avsåg, såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen, från början omkring 15 miljoner kubikmeter ved, men har på grund av inträdda importsvårigheter och den ökade bränsleförbrukningen måst successivt höjas till 20 miljoner kubikmeter. Fram till den 1 april i år hade enligt en preliminär beräkning avverkningarna av kastved och långved för bränsleändamål nått upp till endast omkring 7,5 miljoner kubikmeter. De olika åtgärder som vidtagits för att stimulera vedavverkningarna — en avsevärd höjning av premierna till skogsägare, införande av arbetspremier till huggarna samt utbetalande av skogsodlingsbidrag efter kalavverkning av virkesrika bestånd — ha visserligen satts in relativt sent under avverkningsåret med hänsyn till att man icke velat försvåra avverkningen av gagnvirke men torde ändå komma att bidra till en ökad vedavverkning under våren och sommaren. Man synes därför kunna hysa förhoppningar om att avverkningsprogrammet i stort sett skall kunna genomföras.

I den prognos som bränslekommissionen uppställt rörande vedbehovet under bränsleåret 1948/49 har kommissionen räknat med tillfredsställande import av kol och olja men fortfarande brist i fråga om koks. Denna brist, som uppskattas till ungefär 1 miljon ton, beräknar kommissionen skola täckas med 6 miljoner kubikmeter ersättningsved. Med inräknande av normalveden men med frånräknande av vad som kan täckas med ribbved och bakar har bränslekommissionen stannat för att uppskatta vedbehovet under bränsleåret 1948/49 till 12,5 miljoner kubikmeter. Denna beräkning är visserligen mycket preliminär, då många av de faktorer som spela in ännu äro osäkra, men jag anser den likväl kunna godtagas som grundval för bedömandet av vedavverkningsbehovet under nästa avverkningsår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa avverkningsprogrammet och Kungl. Maj:t bör då även äga att, om förhållandena ändras, vidtaga justeringar i programmet. Det är angeläget att vedavverkningarna äga rum så tidigt som möjligt under avverkningsåret, då det är önskvärt att ved finnes att tillgå redan vid bränsleårets början och då vedhuggningen i möjligaste mån bör begränsas under vintern, då gagnvirkesavverkningarna pågå.

På samma sätt som för närvarande bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga administrativa bestämmelser för tillämpningen av statsgaranti för ved.

Det nu gällande systemet för reglering av vedhandeln och vedförbrukningen torde böra tillämpas även under nästa bränsleår med de ändringar som kunna betingas av omständigheterna.

Vad brännortv beträffar bör möjlighet finnas för Kungl. Maj:t att, om så anses lämpligt, meddela avsättningsgaranti även för 1948 års produktion. För den händelse uppfyllande av torvgarantin skulle påkallas under nästa budgetår, synas de medel som ställts till bränslekommissionens förfogande för inköp av ved böra få användas för sådant ändamål.

I sina beräkningar av anslagsbehovet för Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. för nästa budgetår har bränslekommissionen för täckande av prislestulster på massaved upptagit ett belopp av 1 miljon kronor. Användandet av massaved som bränsle synes emellertid i görligaste mån böra undvikas. Jag finner mig därför icke böra beräkna något särskilt belopp för täckande av prislestulster på dylik ved. Skulle ett dylikt medelsbehov likväl uppstå, torde anslaget med hänsyn till dess karaktär av förslagsanslag få överskridas med erforderligt belopp. Mot bränslekommissionens beräkningar av medelsbehovet i övrigt har jag intet att erinra. Anslaget torde alltså böra upptagas med 4 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna, att Kungl. Maj:t vidtager erforderliga åtgärder för tryggnad av bränsleförsörjningen i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i det föregående angivna riktlinjer,

dels ock för budgetåret 1947/48 till Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m. under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av kronor 4 000 000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl D. Ossmark.